

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
គណៈកម្មាធិការជាតិសាសាខ្មែរ
(គ.ជ.ត.ខ.)

សម្រាប់

ពាក្យកម្លាយកើតចេញពីពាក្យដើមសរសេរនឹងអក្សរដើមថ្មី (ករណ៍ព្យាបាលព្យាបាលៈ)

តាមរយៈអន្តបទ /-អ'ខ-/ ឬ /-អី'ខ-/

ដើម្បីជួយសាធារណជនក្នុងការសរសេរពាក្យខាងលើឱ្យស្របតាម
អក្ខរាវិរុទ្ធក្នុងវចនានុក្រមរបស់សម្តេច ជួន ណាត

ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៩

សម្រេច

ពាក្យកម្លាយកើតចេញពីពាក្យដើមសរសេរជាអក្សរធ្វើថ្មី (ឬករណីព្យាបាលៈ)

តាមរយៈអន្តរដ្ឋ /-អ'ង-/ ឬ /-អ'ម-/

(ស្រង់ដោយ លោក កែវ លីណេត)

គួររំលឹកថា គណៈកម្មាធិការជាតិភាសាខ្មែរ (គ.ជ.ក.ខ.) ត្រូវបានបង្កើតឡើង តាមអនុក្រឹត្យលេខ១៨ អនក្រ បក ចុះថ្ងៃទី៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧ ដើម្បីឱ្យរកឯកភាពជូនភាសាជាតិ ហើយ នៅសម័យប្រជុំរបស់ខ្លួនកាលពីថ្ងៃពុធ ២០-០២-០៨ គណៈកម្មាធិការនេះបានសម្រេចយកវចនានុក្រមសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ខ្លួន ណាត ជាមូលដ្ឋាន។

ដើម្បីជួយសម្រួលក្នុងការប្រើអក្ខរាវិរុទ្ធតាមវចនានុក្រមខាងលើ គ.ជ.ក.ខ. ធ្វើសម្រង់ពាក្យដែលមានចែងក្នុងចំណងជើង ជូនសាធារណជន ដូចតទៅ :

កំណត់ចំណាំ :

១- គប្បីយើងប្រើវាក្យសព្ទពាក់ព័ន្ធនឹងវាក្យសព្ទខ្មែរសិន ពិសេសវាក្យសព្ទខ្មែរមិនទាន់មានឯកតាណាមួយសម្រេច ហើយ គួររំលឹកថា អន្តរដ្ឋ (affixes) អាចជា បុព្វបទ (prefixes) ឬ អន្តរដ្ឋ (infixes) ឬ បច្ចិមបទ (suffixes) ។

២- ក្នុងរូបតា (morphème) /-អ'ង-/ ឬ /-អ'ម-/ , សញ្ញា (´) មិនមែនជាសញ្ញាបន្តក់ទេ គឺជាសញ្ញាប្រើក្នុងសូរិទ្ធសម្រាប់សម្គាល់ស្រៈខ្លី។ ចំពោះ /ង/ វិញ គឺជាព្យញ្ជនៈសម្រាប់សម្គាល់ចុងរូបតាដែលអាចក្នុងកាឡាប (allomorphes) ក្លាយទៅជា [ង] , [ញ] , [ណ] , [ន] , [ម] ទៅតាមបរិបទ ដូចមានក្នុងឧទាហរណ៍ខាងក្រោម។

៣- ដោយសារសម្រង់នេះ អ្នកអានអាចមើលឃើញថា ពាក្យណាអាចសរសេរពីរបែបបាន ពាក្យណាត្រូវសរសេរតែមួយបែប ដោយមិនបាច់បើកវចនានុក្រមរកពាក្យទាំងនោះ ដែលនៅដាច់ពីគ្នាក្នុងភាពរាបរយនោះឡើយ។

ប្រយ័ត្ន : សញ្ញា /.../ និង សញ្ញា [...] មានន័យខុសគ្នា : សញ្ញា /.../ កង់ត្រារូបតា , សញ្ញា [...] កង់ត្រាកាឡាប (កាឡាបជារូបផ្សេងៗនៃរូបតា) ។

ល.រ	ប្រភេទពាក្យដើម	ពាក្យដើមជាអក្សរធ្វើថ្មី	អន្តរដ្ឋ (Infixes) /-អ'ង-/ ឬ /-អ'ម-/	ពាក្យកម្លាយ		ប្រភេទនៃពាក្យកម្លាយ
				ព្យាង្គតម្រិត	ព្យាង្គរាយ	
១	កិ.	ក្តាប់	[-អ'ណ-]	កណ្តាប់	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន.
២	-	ក្តារ	[-អ'ណ-]	កណ្តារ	-	-
៣	-	ក្តាស់	[-អ'ន-]	កន្តាស់	-	-
៤	-	ក្តៅ	[-អ'ម-]	កម្តៅ	-	កិ. ; ន.
៥	-	ក្សង់	[-អ'ម-]	កម្សង់	-	ន.
៦	គុ.	ក្រ	[-អ'ម-]	កម្រ	-	-
៧	កិ.	ក្រង	[-អ'ម-]	កម្រង	-	-
៨	-	ក្រាញ	[-អ'ម-]	កម្រាញ	-	-

៩	កិ.	ក្រាប	[-អ'ម-]	កម្រាប	គ្មានព្យាង្គរាយ	កិ.
១០	កិ. ; គុ.	ក្រាល	[-អ'ម-]	កម្រាល	-	ន.
១១	គុ.	ក្រាស់	[-អ'ម-]	កម្រាស់	-	គុ. ; ន.
១២	កិ.	ក្រិត	[-អ'ម-]	កម្រិត	-	-
១៣	គុ.	ក្រិន	[-អ'ម-]	កម្រិន	-	ន. ; គុ.
១៤	-	ក្រៀម	[-អ'ម-]	កម្រៀម	-	គុ.
១៥	គុ.	ក្រៀម ក្រោះ	[-អ'ម-]	កម្រៀម កម្រោះ	-	-
១៦	កិ.	ក្រៀវ	[-អ'ម-]	កម្រៀវ	-	-
១៧	គុ.	ក្លា	[-អ'ម-]	កម្លា	-	កិ. ; កិ.វិ.
១៨	-	ក្យាន	[-អ'ម-]	កម្យាន	-	កិ.
១៩	កិ.	ក្នុត	[-អ'ម-]	កម្នុត	-	ន.
២០	ន.	ក្តែល	[-អ'ម-]	កម្តែល	-	-
២១	គុ.	ក្តុក	[-អ'ញ-]	កម្តុក	-	ន. ; គុ.
២២	កិ.	ក្តប់	[-អ'ញ-]	កម្តប់	-	ន.
២៣	-	ក្តាយ	[-អ'ម-]	កម្តាយ	-	កិ.
២៤	-	ក្តាត់	[-អ'ម-]	កម្តាត់	-	-
២៥	គុ. ; កិ.	ក្តី	[-អ'ម-]	កម្តី	-	ន. ; គុ.
២៦	គុ. ; កិ.វិ.	ក្តោត ^១	[-អ'ញ-]	កម្តោត	-	គុ.
២៧	កិ.	ក្តោប	[-អ'ញ-]	កម្តោប	-	ន.
២៨	-	ក្តាក់	[-អ'ញ-]	កម្តាក់	-	-
២៩	កិ.វិ.	ក្តុះក្តាយ	[-អ'ញ-]	កម្តុះកម្តាយ	-	កិ. ; គុ.
៣០	គុ. ; កិ.វិ.	ក្តាប់	[-អ'ម-]	កម្តាប់	-	កិ.

^១ ពាក្យ *ក្តោត* នេះពុំមានជាមេពាក្យទេ តែមាននៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់របស់មេពាក្យ *កញ្ជាត*។ កម្មវិធីមេពាក្យជាការធម្មតា ពីព្រោះវាមានក្រុមខ្មែរទើបត្រូវបានបង្កើតឡើងលើកដំបូងចាប់ពីឆ្នាំ១៩១១ ផ្ទុយពីវាមានក្រុមនៃអរិយភាសាដែលតែបានបង្កើតឡើងជាយូរលង់មកហើយ។ សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ព្រះអង្គក៏បានសារភាពដែរ ដូចមានសេចក្តីទៅនេះ : "(...) ឯមេពាក្យបន្ថែមក្នុងការបោះពុម្ពត្រាមីននេះ ក៏មិនទាន់សព្វគ្រប់ទៅឡើយដែរទេ គង់នៅខ្លះជាច្រើនទៀត ព្រោះមានវេលាខ្លីពេកមិនអាចនឹងស្រាវជ្រាវរកពាក្យឱ្យសព្វគ្រប់បាន ដោយពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យបញ្ចប់លែលករពោះពុម្ពឱ្យទាន់ក្នុង គ.ស. ១៩៦២ នេះ (...)" (ទិវរំលឹកថា ក្នុងវចនានុក្រមខ្មែរ បោះពុម្ពត្រាមីន ទំព័រ៧) ។

៣១	គុ.	ខ្ជិល	[-អ'ម-]	កម្ជិល	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន. ; គុ.
៣២	កិ. ; គុ.	ខ្ជេញ	[-អ'ម-]	កម្ជេញ	-	កិ.
៣៣	គុ. ; កិ.វិ.	ខ្ជា	[-អ'ម-]	កម្ជា	-	កិ. ; កិ.វិ.
៣៤	-	ខ្ជារ	[-អ'ម-]	កម្ជារ	-	កិ.
៣៥	គុ.	ខ្ជេច	[-អ'ម-]	កម្ជេច	-	កិ. ; ន.
៣៦	-	ខ្ជស់	[-អ'ម-]	កម្ជស់	-	ន.
៣៧	កិ.	ខ្ជាច	[-អ'ម-]	កម្ជាច	-	គុ.
៣៨	ន.	ខ្ជោង	[-អ'ន-]	កម្ជោង	-	ន. ; គុ.
៣៩	គុ.	ខ្ជោច	[-អ'ម-]	កម្ជោច	-	កិ. ; ន.
៤០	-	ខ្ជៅ	[-អ'ម-]	កម្ជៅ	-	ន.
៤១	-	ខ្ជាំង	[-អ'ម-]	កម្ជាំង	-	-
៤២	-	ខ្ជត់	[-អ'ម-]	កម្ជត់	-	ន. ; គុ.
៤៣	ប.	ខ្ជួល	[-អ'ម-]	កម្ជួល	-	ន.
៤៤	គុ.	ខ្ជោយ	[-អ'ម-]	កម្ជោយ	-	-
៤៥	កិ.	ខ្ជារ	[-អ'ម-]	កម្ជារ	-	-
៤៦	គុ.	ខ្ជល់	[-អ'ម-]	កម្ជល់	-	-
៤៧	-	ខ្ជាក់	[-អ'ម-]	កម្ជាក់	-	គុ. ; ន.
៤៨	-	ខ្ជិន	[-អ'ម-]	កម្ជិន	-	-
៤៩	កិ.	គ្រង	[-អ'ម-]	កម្រង	-	ន.
៥០	កិ. ; ន.	គ្រប	[-អ'ម-]	កម្រប	-	-
៥១	គុ.	គ្រប់	[-អ'ម-]	កម្រប់	-	កិ. ; បូ.សំ ; គុ.
៥២	កិ.	គ្រៀវ	[-អ'ម-]	កម្រៀវ	-	គុ. ; ន.
៥៣	កិ. ; ន. ; គុ.	គ្រោង	[-អ'ម-]	កម្រោង	-	ន.
៥៤	ន.	យ្ជង់	[-អ'ម-]	កម្ជង់	-	គុ. ; ន.
៥៥	កិ.	យ្ជាន	[-អ'ម-]	កម្ជាន	-	ន.
៥៦	គុ.	ច្រង	[-អ'ម-]	កម្រង	-	គុ.
៥៧	កិ.	ច្រាំង	[-អ'ម-]	កម្រាំង	-	ន.

៥៨	កិ.	ច្រក	[-អ'ម-]	ចម្រក	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន.
៥៩	កិ.; ន.	ច្រត់	[-អ'ម-]	ចម្រត់	-	-
៦០	កិ.	ច្រូត	[-អ'ម-]	ចម្រូត	-	ន.; គុ.
៦១	កិ.; កិ.វិ.	ច្រប់	[-អ'ង-]	ចម្រប់	-	ន.
៦២	-; -	ច្រុះ	[-អ'ម-]	ចម្រុះ	-	គុ.; កិ.វិ.
៦៣	គុ.	ច្រាញ	[-អ'ម-]	ចម្រាញ	-	ន.
៦៤	កិ.	ច្រាន	[-អ'ម-]	ចម្រាន	-	-
៦៥	-	ច្រាល់	[-អ'ម-]	ចម្រាល់	-	-
៦៦	-	ច្រាស	[-អ'ម-]	ចម្រាស	-	កិ.
៦៧	-	ច្រុង	[-អ'ម-]	ចម្រុង	-	ន.
៦៨	-	ច្រុះ	[-អ'ម-]	ចម្រុះ	-	គុ.; កិ.វិ.
៦៩	គុ.; កិ.វិ.	ច្រុង	[-អ'ម-]	ចម្រុង	-	ន.
៧០	គុ.	ច្រើន	[-អ'ម-]	ចម្រើន	-	កិ.; គុ.
៧១	កិ.	ច្រៀក	[-អ'ម-]	ចម្រៀក	-	ន.
៧២	-	ច្រៀង	[-អ'ម-]	ចម្រៀង	-	-
៧៣	-	ច្រេះ	[-អ'ម-]	ចម្រេះ	-	-
៧៤	-	ច្រោះ	[-អ'ម-]	ចម្រោះ	-	-
៧៥	កិ.វិ.; និ.	ច្រួយ	[-អ'ម-]	ចម្រួយ	-	កិ.
៧៦	កិ.	ច្រ្កាវ	[-អ'ម-]	ចម្រ្កាវ	-	ន.
៧៧	គុ.; ន.	ច្រូត	[-អ'ម-]	ចម្រូត	-	គុ.
៧៨	-	ច្រៀល ^៦	[-អ'ង-]	ចម្រៀល	-	ន.
៧៩	កិ.	ច្រៀស	[-អ'ង-]	ចម្រៀស	-	-
៨០	-	ច្រើន	[-អ'ង-]	ចម្រើន	-	-
៨១	គុ.; កិ.វិ.	ច្រាញ់	[-អ'ម-]	ចម្រាញ់	-	-
៨២	គុ.	ច្រាយ	[-អ'ម-]	ចម្រាយ	-	-
៨៣	កិ.	ច្រ្កាម	[-អ'ម-]	ចម្រ្កាម	-	-

^៦ ពាក្យ ច្រៀល នេះមិនមានជាមេពាក្យក្នុងវចនានុក្រមទេ តែមាននៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់របស់មេពាក្យ ចម្រៀល និង ភ្លើងច្រៀល។

៨៤	-	ឆ្លង	[-អ'ម-]	ចម្លង	គ្មានព្យាង្គរាយ	កិ.
៨៥	កិ.	ធ្លាក់	[-អ'ម-]	ចម្លាក់	-	ន.
៨៦	-	ឆ្លើយ	[-អ'ម-]	ចម្លើយ	-	-
៨៧	គុ.	ផ្នែក	[-អ'ម-]	ចម្នែក	-	គុ.
៨៨	កិ.	ឆ្ងាយ	[-អ'ង-]	ចម្ងាយ	-	ន.
៨៩	គុ.	ឆ្ងាប	[-អ'ម-]	ចម្ងាប	-	-
៩០	-	ឆ្លិន	[-អ'ម-]	ចម្លិន	-	កិ.
៩១	ន.	ឆ្លឹង	[-អ'ម-]	ចម្លឹង	-	គុ.
៩២	កិ.; គុ.	ឆ្លើរ	[-អ'ង-]	ចម្លើរ	-	ន.
៩៣	កិ.	ផ្នែក	[-អ'ម-]	ចម្នែក	-	កិ.; ន.
៩៤	កិ.; គុ.	ឆ្មេះ	[-អ'ម-]	ចម្មេះ	-	ន.; គុ.
៩៥	កិ.	ជ្រៃ	[-អ'ញ-]	ជម្រៃ	-	កិ.វិ.
៩៦	-	ជ្រក	[-អ'ម-]	ជម្រក	-	កិ.; ន.
៩៧	-	ជ្រាប	[-អ'ម-]	ជម្រាប	-	-
៩៨	គុ.	ជ្រាល	[-អ'ម-]	ជម្រាល	-	កិ.; កិ.វិ.; ន.
៩៩	កិ.; កិ.វិ.	ជ្រុល	[-អ'ម-]	ជម្រុល	-	កិ.
១០០	កិ.; គុ.	ជ្រួញ	[-អ'ម-]	ជម្រួញ	-	កិ.; ន.
១០១	កិ.	ជ្រុះ	[-អ'ម-]	ជម្រុះ	-	កិ.
១០២	-	ជ្រុះ	[-អ'ម-]	ជម្រុះ	-	-
១០៣	-	ជ្រើស	[-អ'ម-]	ជម្រើស	-	ន.; គុ.
១០៤	កិ.; គុ.	ជ្រេញ	[-អ'ម-]	ជម្រេញ	-	កិ.
១០៥	កិ.	ជ្រែក	[-អ'ម-]	ជម្រែក	-	ន.
១០៦	-	ជ្រោង	[-អ'ម-]	ជម្រោង	-	-
១០៧	-	ឈ្នះ	[-អ'ម-]	ជម្នះ	-	កិ.; ន.
១០៨	ន.; គុ.	ឈ្លើយ	[-អ'ម-]	ជម្លើយ	-	ន.; គុ.
១០៩	កិ.	ឈ្លៀស	[-អ'ម-]	ជម្លៀស	-	ន.
១១០	-	ឈ្លោះ	[-អ'ម-]	ជម្លោះ	-	-

១១១	កិ.	គ្បាញ	[-អ'ម-]	តម្បាញ	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន.
១១២	-	គ្បារ	[-អ'ម-]	តម្បារ	-	-
១១៣	-	គ្បុត	[-អ'ម-]	តម្បុត	-	-
១១៤	-	ត្បៀត	[-អ'ម-]	តម្បៀត	-	-
១១៥	-	ត្រង់	[-អ'ម-]	តម្រង់	-	-
១១៦	គុ.;កិ.វិ.;ន.;អធិ	ត្រង់	[-អ'ម-]	តម្រង់	-	កិ.; កិ.វិ.
១១៧	កិ.	ត្រា	[-អ'ម-]	តម្រា	-	ន.
១១៨	-	ត្រាប់	[-អ'ម-]	តម្រាប់	-	-
១១៩	-	ត្រាយ	[-អ'ម-]	តម្រាយ	-	-
១២០	-	ត្រាស់	[-អ'ម-]	តម្រាស់	-	-
១២១	-	ត្រិះ	[-អ'ម-]	តម្រិះ	-	-
១២២	គុ.; កិ.វិ.	ត្រឹម	[-អ'ម-]	តម្រឹម	-	កិ.; កិ.វិ.
១២៣	គុ.;កិ.វិ.;កិ.ន.	ត្រូវ	[-អ'ម-]	តម្រូវ	-	- ; -
១២៤	កិ.	ត្រួត	[-អ'ម-]	តម្រួត	-	កិ.; ន.
១២៥	កិ.វិ.	ត្រៀប	[-អ'ម-]	តម្រៀប	-	កិ.
១២៦	កិ.	ត្រេក	[-អ'ម-]	តម្រេក	-	ន.
១២៧	ន.; កិ.	ត្រាំ	[-អ'ម-]	តម្រាំ	-	-
១២៨	ប.	ត្រឹង	[-អ'ម-]	តម្រឹង	-	កិ.; កិ.វិ.
១២៩	កិ.	ត្នុញ	[-អ'ម-]	តម្នុញ	-	ន.
១៣០	-	ត្នូវ	[-អ'ម-]	តម្នូវ	-	-
១៣១	-	ត្នៀប	[-អ'ម-]	តម្នៀប	-	-
១៣២	កិ.; កិ.វិ.	ត្នល់	[-អ'ម-]	តម្នល់	-	កិ.
១៣៣	ប.; កិ.	ត្នាត់	[-អ'ម-]	តម្នាត់	-	ន.
១៣៤	គុ.	ត្នើង	[-អ'ម-]	តម្នើង	-	កិ.
១៣៥	ប.	ត្នុំ	[-អ'ម-]	តម្នុំ	-	ប.
១៣៦	កិ.	ត្នុក់	[-អ'ម-]	តម្នុក់	-	ន.
១៣៧	-	ត្នើច	[-អ'ម-]	តម្នើច	-	-

១៣៨	គុ.	ផ្អែក	[-អ'ម-]	តផ្អែក	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន. ; គុ.
១៣៩	-	ច្រង់	[-អ'ម-]	តច្រង់	-	ន. គុ. កិ. កិ.វិ.
១៤០	-	ថ្លា	[-អ'ម-]	តថ្លា	-	ន.
១៤១	កិ.	ថ្លឹង	[-អ'ម-]	តថ្លឹង	-	-
១៤២	គុ.	ថ្មព្យា ^៣	[-អ'ម-]	តថ្មព្យា	-	ន. ; គុ.
១៤៣	ន.	ឆ្អឹង	[-អ'ម-]	តឆ្អឹង ^៤	ដំឡើង ^៥	កិ. ; ន. ; គុ.
១៤៤	គុ. កិ.វិ. ; ន.	ថ្លៃ	[-អ'ម-]	តថ្លៃ	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន.
១៤៥	កិ.	ថ្លោះ	[-អ'ម-]	តថ្លោះ	-	កិ.
១៤៦	-	ថ្លាយ	[-អ'ម-]	តថ្លាយ	-	-
១៤៧	កិ. ; ន.	ទ្រ	[-អី'ម-]	ទទ្រ	-	ន.
១៤៨	កិ. បុ.ស. ន.	ទ្រង់	[-អី'ម-]	ទទ្រង់	-	-
១៤៩	គុ. ; កិ.	ទ្រម	[-អី'ម-]	ទទ្រម	-	-
១៥០	កិ. ; កិ.វិ.	ទ្រឹង	[-អី'ម-]	ទទ្រឹង	-	កិ.
១៥១	កិ.	ទ្រុឌ	[-អី'ម-]	ទទ្រុឌ	-	-
១៥២	គុ.	ទ្រើស	[-អី'ម-]	ទទ្រើស	-	កិ. ; គុ.
១៥៣	-	ទ្រេត	[-អី'ម-]	ទទ្រេត	-	កិ.
១៥៤	កិ. កិ.វិ. ន.	ទ្រេល	[-អី'ម-]	ទទ្រេល	-	កិ. ; ន.
១៥៥	-	ទ្រោប	[-អី'ម-]	ទទ្រោប	-	-
១៥៦	កិ.	ទ្រោម	[-អី'ម-]	ទទ្រោម	-	-
១៥៧	-	ទ្រាំ	[-អី'ម-]	ទទ្រាំ	-	និ.
១៥៨	គុ.	ច្រន់	[-អី'ម-]	ទទ្រន់	-	ន.
១៥៩	កិ.	ធ្លាក់	[-អី'ន-]	ទទ្រាក់	-	-
១៦០	-	ធ្លាក់	[-អី'ម-]	ទទ្រាក់	-	កិ.

^៣ ពាក្យ *ថ្មព្យា* នេះពុំមានជាមេពាក្យទេ តែមាននៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់របស់មេពាក្យ *តម្ពព្យា* ។

^៤ ពាក្យ *តឆ្អឹង* នេះពុំមានជាមេពាក្យទេ តែមាននៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់របស់មេពាក្យ *ឆ្អឹង* ។

^៥ សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត ហាក់ដូចជាមិនចាត់ទុកថា ពាក្យ *ដំឡើង* ទេនេះជាពាក្យក្លាយចេញពីពាក្យ *ឆ្អឹង* ទេ បើពុំទោះសោត ព្រះអង្គបានសរសេរ *តឆ្អឹង* ទៅហើយ ។ បើពាក្យ *ដំឡើង* មិនមែនជាពាក្យកម្លាយកើតចេញពីពាក្យ *ឆ្អឹង* ទេនោះ យើងត្រូវចាត់ទុកថា ភាសាខ្មែរមានបុព្វបទ *ដំ* ផងទៀត សម្រាប់បង្កើតកិរិយាហេតុ *ដំឡើង* តែមួយគត់ ។

១៦១	និ.	ធ្លាប់	[-អ'ម-]	ទម្លាប់	គ្មានព្យាង្គរាយ	កិ. ; ន.
១៦២	កិ.	ធ្លាយ	[-អ'ម-]	ទម្លាយ	-	កិ.
១៦៣	-	ធ្លឹង	[-អ'ម-]	ទន្លឹង	-	ន.
១៦៤	គុ. ; កិ. ; កិ.វិ.	ធ្មុះ	[-អ'ម-]	ទម្មុះ	-	កិ.
១៦៥	កិ.	ប្លឹង	[-អ'ណ-]	បណ្លឹង	-	ន.
១៦៦	-	ប្រាប	[-អ'ម-]	បម្រាប	-	-
១៦៧	-	ប្រាប់	[-អ'ម-]	បម្រាប់	-	-
១៦៨	-	ប្រាម	[-អ'ម-]	បម្រាម	-	កិ.
១៦៩	-	ប្រាស	[-អ'ង-]	បម្រាស	-	-
១៧០	-	ប្រាស	[-អ'ម-]	បម្រាស	-	-
១៧១	ប.	ប្រាស់	[-អ'ម-]	បម្រាស់	-	ប.
១៧២	កិ.	ប្រឹង	[-អ'ម-]	បម្រឹង	-	ន.
១៧៣	-	ប្រុង	[-អ'ម-]	បម្រុង	-	កិ. ; គុ.
១៧៤	-	ប្រើ	[-អ'ម-]	បម្រើ	-	កិ. ; ន.
១៧៥	-	ប្រោស	[-អ'ង-]	បម្រោស	-	គុ. ; ន.
១៧៦	-	ប្រោស	[-អ'ម-]	បម្រោស	-	-
១៧៧	-	ប្រះ	[-អ'ង-]	បម្រះ	-	កិ.
	-	ប្រះ	[-អ'ម-]	បម្រះ	-	-
១៧៨	-	ប្រុង	[-អ'ន-]	បន្ទុង	-	កិ. ; ន.
១៧៩	-	ប្រុង	[-អ'ង-]	បញ្ជុង	-	គុ.
១៨០	-	ធ្វើ	[-អ'ញ-]	បញ្ជើ	-	ន.
១៨១	-	ប្រាប់	[-អ'ណ-]	បណ្តាប់	-	កិ.
១៨២	-	ប្រាប់	[-អ'ណ-]	បណ្តាំ	-	ន.
១៨៣	-	ប្រាប់	[-អ'ណ-]	បណ្តាំ	-	-
១៨៤	-	ប្រាប់	[-អ'ន-]	បន្ទាប់	-	គុ. ; កិ.វិ.
១៨៤	-	ប្រាប់	[-អ'ន-]	បន្ទាវ	-	ន.
១៨៦	-	ប្រាប់	[-អ'ន-]	បន្ទាល	-	កិ.

១៨៧	កិ.	ផុក	[-អ'ន-]	បន្តក	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន.
១៨៨	-	ផ្លាស់	[-អ'ន-]	បន្លាស់	-	-
១៨៩	កិ.វិ.	ផ្អិត	[-អ'ន-]	បន្តិច	-	កិ.
១៩០	កិ.	ផ្អៀក	[-អ'ន-] / [-អ'ន-]	បន្លៀក/បន្លៀក	-	ន.
១៩១	-	ផ្សារ	[-អ'ន-]	បន្សារ	-	-
១៩២	-	ផ្អើល	[-អ'ង-]	បង្អើល	-	កិ.
១៩៣	កិ. ; គុ. ; កិ.វិ.	ផ្អៀង	[-អ'ង-]	បង្អៀង	-	ន.
១៩៤	កិ.	ផ្អែក	[-អ'ង-]	បង្អែក	-	-
១៩៥	គុ.	ផ្អែម	[-អ'ង-]	បង្អែម	-	-
១៩៦	កិ.	ភ្ជាប់	[-អ'ញ-]	បញ្ជាប់	-	កិ.
១៩៧	-	ភ្នឹក	[-អ'ន-]	ពន្លឹក	-	គុ.
១៩៨	កិ. ; គុ.	ភ្នឹ	[-អ'ន-]	ពន្លឹ	-	ន.
១៩៩	កិ.	ភ្នក	[-អ'ន-]	ពន្តក	-	-
២០០	គុ.	លូ	[-អ'ម-]	លម្អ	លំហា ^៧	-
២០១	-	ល្ងាច	[-អ'ម-]	លម្ងាច	លំហាច	-
២០២	-	ល្ហើយ	[-អ'ម-]	លម្ហើយ	លំហើយ	កិ.
២០៣	ន. ; គុ.	ល្ហែ	[-អ'ម-]	លម្ហែ	លំហែ	-
២០៤	គុ. ; កិ.វិ.	ល្អ	[-អ'ម-]	លម្អ	លំអ	ន.
២០៥	គុ.	ល្អក់	[-អ'ម-]	លម្អក់	លំអក់	កិ.
២០៦	ន.	ល្អង	[-អ'ម-]	លម្អង	លំអង	ន.
២០៧	គុ. ; ប.	ល្អន់	[-អ'ម-]	លម្អន់	លំអន់	ប.
២០៨	ន.	ល្អាន	[-អ'ម-]	គ្មានព្យាង្គតម្រួត	លំអាន ^៨	ន.

^៦ ពាក្យ *ផ្អិត* នេះមិនមានជាមេពាក្យក្នុងវចនានុក្រមទេ តែមាននៅក្នុងសេចក្តីពន្យល់របស់មេពាក្យ ២១២ ឬ ២១១។

^៧ ទៅសម័យសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ជួន ណាត មានការសរសេរជាព្យាង្គរាយជាញឹកញាប់ចំពោះពាក្យមួយចំនួន ដូច្នោះ ព្រះអង្គក៏រក្សាទុកនូវ អក្ខរាវិរុទ្ធនោះ ដើម្បីសម្រួលដល់សាធារណជនជំនាន់នោះ ចំនែកព្រះអង្គគ្រាន់តែបានបញ្ចូលពាក្យដ៏ល្អកន្លះក្នុងវចនានុក្រមតាមលំដាប់ ពាក្យ ដោយកតពន្យល់និយម ហើយ ព្រះអង្គបានបញ្ជាក់ទៅពាក្យដែលសរសេរជាព្យាង្គតម្រួតដើម្បីពន្យល់និយម ពីព្រោះព្រះអង្គសម្បើម ជា គេនឹងឈប់ប្រើព្យាង្គរាយនៅអនាគត (សូមអាន ទំនាន សម្រាប់បោះពុម្ពត្រាទី៥, ទំព័រ៧៧) ។

^៨ ពាក្យ *លំអាន* នេះមិនមានជាមេពាក្យក្នុងវចនានុក្រមទេ តែមាននៅក្នុងការពន្យល់មេពាក្យ ២១១ ។ ល្អាន ១. " ស្នាមដាស់អាន . ស្នាមបូល់អានដែលអុស្ត (...) " ។

២០៩	គុ. ; កិ.វិ.	ស្មិត	[-អ'ម-]	សម្មិត	សំអិត	កិ. ; ឧ.
២១០	គុ.	ស្មៀង	[-អ'ម-]	សម្មៀង	សំអៀង	ឧ.
២១១	គុ. ; កិ.	ស្មុក	[-អ'ម-]	សម្មុក	សំកក	កិ. ; ឧ. ; គុ.
២១២	គុ.	ស្មុល	[-អ'ម-]	សម្មុល	សំកុល	គុ.
២១៣	-	ស្មុញ	[-អ'ម-]	សម្មុញ	សំកូញ	គុ. ; ឧ.
២១៤	គុ. ; ឧ.	ស្មុវ	[-អ'ម-]	សម្មុវ	សំកូវ	- ; -
២១៥	គុ.	ស្មុម	[-អ'ម-]	សម្មុម	សំតម	គុ. ; ឧ.
២១៦	កិ. ; គុ.	ស្មាល់	[-អ'ម-]	សម្មាល់	សំគាល់	កិ. ; ឧ.
២១៧	គុ.	ស្មុល	[-អ'ម-]	សម្មុល	សំតុល	គុ. ; ឧ.
២១៨	-	ស្មោក	[-អ'ម-]	សម្មោក	សំគោក	- ; -
២១៩	ប.	ស្មាំង	[-អ'ម-]	សម្មាំង	សំគាំង	ប.
២២០	គុ.	ស្មាច	[-អ'ម-]	សម្មាច	សំងាច	កិ. ; កិ.វិ.
២២១	-	ស្មាត់	[-អ'ម-]	សម្មាត់	សំងាត់	កិ. ; គុ.
២២២	កិ.	ស្មើច	[-អ'ម-]	សម្មើច	សំងើច	ឧ.
២២៣	កិ.វិ. ; គុ.	ស្មាញ	[-អ'ម-]	សម្មាញ	គ្មានព្យាង្គរាយ	គុ.
២២៤	-	ស្មេញ	[-អ'ម-]	សម្មេញ	-	-
២២៥	កិ.	ស្មែង	[-អ'ម-]	សម្មែង	-	កិ.
២២៦	-	ស្មាប់	[-អ'ណ-]	សម្មាប់	-	ឧ. ; កិ.
២២៧	-	ស្មី	[-អ'ម-]	សម្មី	សំដី	ឧ.
២២៨	កិ.វិ. ; គុ.	ស្មឹង	[-អ'ម-]	សម្មឹង	សំដឹង	កិ.
២២៩	គុ.	ស្មិត	[-អ'ម-]	សម្មិត	សំដិត	គុ. ; ឧ.
២៣០	កិ.វិ. ; គុ.	ស្មុក	[-អ'ណ-]	សម្មុក	គ្មានព្យាង្គរាយ	កិ.
២៣១	-	ស្មឹង	[-អ'ម-]	សម្មឹង	សំដឹង	-
២៣២	កិ.វិ.	ស្មែង	[-អ'ម-]	សម្មែង	សំដេង	-
២៣៣	កិ.	ស្មោះ	[-អ'ម-]	សម្មោះ	សំដោះ	-
២៣៤	គុ.	ស្មុត	[-អ'ម-]	សម្មុត	សំដុត	គុ. ; ឧ.
២៣៥	កិ.វិ. ; គុ.	ស្មុល	[-អ'ម-]	សម្មុល	សំដុល	-

២៣៦	កិ.វិ.	ស្តោក	[-អ'ម-]	សម្តោក	សំតោក	កិ.
២៣៧	គុ.	ស្តក់	[-អ'ម-]	សម្តក់	សំទក់	គុ.; ឆ.
២៣៨	កិ.	ស្តង់	[-អ'ម-]	សម្តង់	សំទង់	ឆ.
២៣៩	គុ.; កិ.វិ.	ស្តល	[-អ'ម-]	សម្តល	សំទល	គុ.; ឆ.
២៤០	គុ.	ស្តាញ	[-អ'ម-]	សម្តាញ	សំទាញ	-
២៤១	-	ស្តិក	[-អ'ម-]	សម្តិក	សំទិក	-
២៤២	កិ.	ស្តុះ	[-អ'ម-]	សម្តុះ	សំទុះ	ឆ.
២៤៣	-	ស្តុះ	[-អ'ន-]	សន្តុះ	គ្មានព្យាង្គរាយ	-
២៤៤	-	ស្តុង	[-អ'ន-]	សន្តុង	-	-
២៤៥	-	ស្តុង	[-អ'ម-]	សម្តុង	សំទុង	-
២៤៦	គុ.	ស្តើញ	[-អ'ម-]	សម្តើញ	សំទើញ	គុ.; ឆ.
២៤៧	កិ.វិ.; គុ.	ស្តែល	[-អ'ម-]	សម្តែល	សំទែល	-
២៤៨	គុ.	ស្តេះ	[-អ'ម-]	សម្តេះ	សំទេះ	-
២៤៩	-	ស្តេះ	[-អ'ន-]	សន្តេះ	គ្មានព្យាង្គរាយ	-
២៥០	កិ.	ស្តុះ	[-អ'ន-]	សន្តុះ	-	ឆ.
២៥១	ឆ.	ស្តា(ដៃ)	[-អ'ម-]	សម្តា(ដៃ)	សំណា(ដៃ)	-
២៥២	-	ស្តាម	[-អ'ម-]	សម្តាម	សំណាម	-
២៥៣	កិ.	ស្តាយ	[-អ'ម-]	សម្តាយ	សំពាយ	-
២៥៤	គុ.	ស្តឹក	[-អ'ម-]	សម្តឹក	សំពឹក	គុ.; ឆ.
២៥៥	-	ស្តៀត	[-អ'ម-]	សម្តៀត	សំពៀត	ឆ.
២៥៦	-	ស្តែះ	[-អ'ម-]	សម្តែះ	សំពែះ	គុ.; ឆ.
២៥៧	កិ.	ស្រក	[-អ'ម-]	សម្រក	គ្មានព្យាង្គរាយ	កិ.; ឆ.
២៥៨	-	ស្រក់	[-អ'ម-]	សម្រក់	-	កិ.
២៥៩	-	ស្រង់	[-អ'ម-]	សម្រង់	-	ឆ.
២៦០	កិ.; ប.	ស្រន់	[-អ'ម-]	សម្រន់	-	កិ.
២៦១	គុ.; កិ.វិ.	ស្រប	[-អ'ម-]	សម្រប	-	-
២៦២	-; -	ស្រស់	[-អ'ម-]	សម្រស់	-	កិ.; ឆ.

២៦៣	កិ. ; គុ.	ស្រាក	[-អ'ម-]	សម្រាក	គ្មានព្យាង្គរាយ	កិ.
២៦៤	- ; -	ស្រាត	[-អ'ម-]	សម្រាត	-	-
២៦៥	គុ.	ស្រាន្ត	[-អ'ម-]	សម្រាន្ត	-	កិ. ; គុ.
២៦៦	កិ.វិ. ; គុ. ; និ.	ស្រាប់	[-អ'ម-]	សម្រាប់	-	គុ. ; និ.
២៦៧	កិ.	ស្រាយ	[-អ'ម-]	សម្រាយ	-	និ.
២៦៨	គុ.	ស្រាល	[-អ'ម-]	សម្រាល	-	កិ.
២៦៩	កិ.	ស្រាស់	[-អ'ម-]	សម្រាស់	-	និ.
២៧០	-	ស្រិត	[-អ'ម-]	សម្រិត	-	កិ. ; គុ.
២៧១	គុ.	ស្រិល	[-អ'ម-]	សម្រិល	-	កិ.
២៧២	-	ស្រុង	[-អ'ម-]	សម្រុង	-	និ.
២៧៣	កិ. ; គុ.	ស្រុញ	[-អ'ម-]	សម្រុញ	-	កិ.
២៧៤	កិ.	ស្រុត	[-អ'ម-]	សម្រុត	-	-
២៧៥	កិ.វិ. ; គុ.	ស្រុះ	[-អ'ម-]	សម្រុះ	-	-
២៧៦	កិ.	ស្រុះស្រួល	[-អ'ម-]	សម្រុះសម្រួល	-	-
២៧៧	-	ស្រូប	[-អ'ម-]	សម្រូប	-	និ. ; គុ.
២៧៨	គុ.	ស្រូច	[-អ'ម-]	សម្រូច	-	កិ.
២៧៩	-	ស្រូត	[-អ'ម-]	សម្រូត	-	-
២៨០	គុ. ; កិ.វិ.	ស្រួល	[-អ'ម-]	សម្រួល	-	-
២៨១	កិ.	ស្រើប	[-អ'ម-]	សម្រើប	-	និ. ; កិ.
២៨២	-	ស្រែក	[-អ'ម-]	សម្រែក	-	និ.
២៨៣	-	ស្រែច	[-អ'ម-]	សម្រែច	-	កិ.
២៨៤	កិ. ; និ.	ស្រែះ	[-អ'ម-]	សម្រែះ	-	និ.
២៨៥	កិ.	ស្រែក	[-អ'ម-]	សម្រែក	-	-
២៨៦	និ.	ស្រែង	[-អ'ម-]	សម្រែង	-	គុ. ; និ.
២៨៧	កិ. ; កិ.វិ.	ស្រោច	[-អ'ម-]	សម្រោច	-	-
២៨៨	កិ. ; គុ.	ស្រោប	[-អ'ម-]	សម្រោប	-	និ.
២៨៩	គុ.	ស្រាំង	[-អ'ម-]	សម្រាំង	-	កិ.វិ.

២៩០	កិ.	សូ	[-អ'ម-]	សម្ម	គ្មានព្យាង្គរាយ	ន.
២៩១	គុ.	ស្នាក់	[-អ'ម-]	សម្នាក់	-	កិ.
២៩២	កិ.	ស្នង់	[-អ'ម-]	ចន្ទន់	-	កិ.វិ.
២៩៣	គុ.	ស្នប់	[-អ'ម-]	សម្នប់	-	កិ.
២៩៤	ន.	ស្នាក់	[-អ'ម-]	សម្នាក់	-	ន.
២៩៥	កិ.	ស្នាប់	[-អ'ម-]	សម្នាប់	-	កិ.
២៩៦	ន.	ស្នឹក	[-អ'ន-]	សម្នឹក	-	ន.
២៩៧	កិ.វិ.	ស្នឹង	[-អ'ម-]	សម្នឹង	-	-
២៩៨	ប.	ស្នុក	[-អ'ម-]	សម្នុក	-	ប.
២៩៩	កិ.; កិ.វិ.; គុ.	ស្នុត	[-អ'ម-]	សម្នុត	-	កិ.
៣០០	គុ.	ស្នុយ	[-អ'ម-]	សម្នុយ	-	កិ.; កិ.វិ.
៣០១	-	ស្នុត	[-អ'ម-]	សម្នុត	-	ន.
៣០២	-	ស្នើត	[-អ'ម-]	សម្នើត	-	គុ.; ន.
៣០៣	កិ.	ស្នៀក	[-អ'ម-]	សម្នៀក ^៤	-	ន.
៣០៤	គុ.	ស្នៀវ	[-អ'ម-]	សម្នៀវ	-	គុ.; ន.
៣០៥	ន.	ស្នោក	[-អ'ម-]	សម្នោក	-	ន.
៣០៦	កិ.	ស្នោយ	[-អ'ង-]	សម្នោយ	-	-
៣០៧	គុ.	ស្នុក	[-អ'ម-]	សម្នុក	សំអុក	គុ.; ន.
៣០៨	កិ.	ស្នប់	[-អ'ម-]	សម្នប់	សំអប់	-
៣០៩	-	ស្នាង	[-អ'ម-]	សម្នាង	សំអាង	-
៣១០	គុ.; កិ.វិ.	ស្នាត	[-អ'ម-]	សម្នាត	សំអាត	កិ.
៣១១	គុ.	ស្និត	[-អ'ម-]	សម្និត	សំអិត/សំគិត	ប.; ន.
៣១២	គុ.; កិ.វិ.	ស្នុយ	[-អ'ម-]	សម្នុយ	សំអុយ	ន.

^៤ ពាក្យ សម្នៀក នេះគ្មានជាមេពាក្យក្នុងវចនានុក្រមទេ ប៉ុន្តែមានក្នុងការពន្យល់ពាក្យ ស្នៀក : ស្នៀក កិ. បិទបាំងតាយដោយសម្លៀក ។

